

Egy olyan modellt kívánunk bemutatni a Kék Madár Program működésén keresztül, ahol az iskola a gyermekek, szülők és pedagógusok iskolája, és az együttműködés során óriási erőforrásokat nyerünk. A pedagógiai hatékonyság szempontjából igencsak fontos a szülők szerepe főleg a kisiskolás korban, hiszen a gyerek fejlődése közös felelősségünk. Éppen ezért nagy értéke és helye van a szülők támogató, megvalósítást segítő kezdeményezéseinek és adott esetben jogos igényeik kiszolgálásának. Sok szülő szeretne partnerként együttműködni az iskolával, lehetőségei szerint részt venni ebben a folyamatban. Mi ehhez nyújtunk terepet.

Az érték közvetítő, normaalkotó feladatokat kizárólag a szülőkkel együttműködve tudjuk elérni, hiszen csak akkor lehet hatékony, ha egymást erősítjük. Ehhez nélkülözhetetlenek a beszélgetések, a közös értelmezések, előadásokkal tarkított szülői körök. Fontos, hogy a szülők betekinthesse abba is, hogy mi pedagógusok milyen módon kezeljük az esetleges konfliktushelyzeteket, vitákat, egyezségkötéseket, hogy ők is alkalmazni tudják ezeket a saját nevelési gyakorlatukban. A közös együttlétek, ünnepek, témanapok, projektek, kirándulások, erdei iskolák, játszóházak, nyílt napok kiváló alkalmat nyújtanak erre. Bizonyos esetekben fel kell vállalnunk a szülők nevelését is, persze ezt csak akkor fogadják el, ha mindezt támogatóan, együttérzéssel, együttgondolkodva tesszük.

Erős a szülőknél az igény, hogy rendszeresen találkozhassanak, és lehetőség nyíljon közös megbeszélésekre a különböző nevelési helyzetekről, sikerekről, kudarcokról. Így szülői kör működik az alsós négy év alatt, többnyire havi rendszerességgel. Ez váltja fel a hagyományos szülői értekezletek, fogadó órák rendszerét, törekedve a közvetlen és közlékeny kommunikációs hangulatra. Ebben a rendszerben létrejön egy egymást támogató, segítő szülői háló, ami a közös döntések és nyilvános problémakezelések hatékony színterévé válik. Csak ebben a formában működhet a kölcsönösség. E viszony hozadéka az is, hogy többször szülői kezdeményezésre is szerveződnek összejövetelek aktuális feladatokra, problémákra. (Teremdzsítés, ajándékkészítés, jelmezkészítés, a programmal kapcsolatos "ötletelések", jeles napok, világnapok megünneplése.)

A szülői körökön teremtünk alkalmat arra is, hogy alkalmazzunk a szülőkkel is olyan gyakorlatokat, technikákat, amelyeket a gyerekek között is használtunk, akár összevetve produktumaikat. (Például nyitott mondatok befejezése, fontos értékek listája, sikerlista, jövőterv.) Gyakran sor kerül az iskolai élmények otthoni lecsapódásának megkérdezésére, általunk adott befejezetlen mondattal, vagy a szülők teljesen szabad lejegyzésével, megfogalmazásával. A szülői körök során a teret közösen alakítjuk, a székek kör alakban való elhelyezésével a szülők és a pedagógus közötti egyenrangú viszonyt erősítjük.

A szülőknél év közben gyerekeikkel megbeszélve egy kérdőívet töltenek ki, ami a szülő - gyermek - pedagógus hármastól kötendő megállapodásnak az alapja. Ezen a kérdőíven a szülők a programhoz kapcsolódó pozitív és negatív tapasztalataikról is szólhatnak, leírhatják bizonytalanságaikat, felmerült kérdéseiket, javaslataikat. Konkrét elvárásokat rögzíthetnek gyermekük teljesítményével kapcsolatban. Mindezeket megismerve minden családdal beszélünk a lehetőségekről, feltételekről, s megállapodunk az elvárások teljesítéséről. Ezek a megállapodások évente változnak, és eközben a szerződő felek gyakorolhatják és megtanulhatják az önálló célkitűzés folyamatát, ami a siker egyik fontos tényezője.

A tanulmányi munka mellett fontos részért képezik a családok esetében az iskola által szervezett programok, rendezvények; egyfelől mintát nyújtanak a szabadidő hasznos

eltöltésére, másfelől a tevékenységeken, közös együttléteken keresztül a különböző nevelési (együttműködési, kommunikációs, konfliktuskezelési) eljárásokra. Közösséget formálni csak közös tevékenységen, közösen átélt élményeken keresztül lehet, és ez igaz mind a gyerekek, mind a felnőttek esetén. Amennyiben a szülő érzi, hogy fontos szerepe, beleszólása van gyermeke iskolai életébe, úgy a felelőssége, és ezzel együtt aktivitása is megnő. A kötetlen együttlétek megteremtik azt a lehetőséget a szülő számára is, hogy bármilyen gondját, örömét megossza, adott esetben bátran kérjen tanácsot gyermeke nevelésével illetve tanulmányi előmenetelével kapcsolatosan a pedagógustól. Ugyanakkor a pedagógus is bátran jelez a szülő felé, ha valamilyen gondot, megtorpanást érez gyermeke fejlődése terén.

A mindennapok során jelentős erőforrást jelent egy-egy szülő bekapcsolása akár kézműves-, művészeti vagy sporttevékenységekbe, de a közös főzésekbe, túrákba, erdei iskolákba, egy-egy projekthez kapcsolódó tevékenységbe is. Jó, ha a gyerek az látja, tapasztalja, hogy mindenkitől lehet valami érdekes dolgot tanulni, hogy a tanulás színtere nem csak az iskola, és forrása nem feltétlenül a pedagógus minden esetben. A szeretetteljes, családszerű iskolai nevelésben nem válik élesen külön az otthon és az iskola funkciója, elmosódnak a határok, egymás folytatásaként, egymást erősítve jelentkeznek a különböző hatások. Jellemző, hogy a gyerekeket alig lehet hazakönyörögni az iskolai nap végén a közös játékokból, sőt ilyenkor gyakran a szülők, de akár a nagyszülők is bekapcsolódnak a focizásba, társasjátékba.

Személyközpontú pedagógiánkban éppen ezért jobban építünk a szülők közreműködésére: nyitott, átlátható viszonyokat igyekszünk teremteni, amelyben a szülőket mindig örömmel látjuk, építünk speciális ismereteikre, képességeikre, így az iskolai nevelés aktív részeseivé válnak. Természetesen ez feltételezi az iskola és a szülők közötti nyílt, közvetlen, rendszeres kommunikációt, a kölcsönösen egymás tiszteletén alapuló partneri kapcsolatot. A gyerek számára csak akkor hiteles a tanító és szülei közötti jó kapcsolat, ha ez látható, érzékelhető. Éppen ezért rendszeresen törekszünk a szülőkkel való személyes találkozásokra és a hozzájuk járó gyermekek személyre szabott, pozitív indíttatású értékelésére.

A szülőkkel és a gyerekekkel való szoros együttműködés lehetővé teszi újszerű elemek, eljárásmódok bevitelét az iskolai körülmények közé, illetve nagyobb teret nyújt az iskolán kívüli tapasztalatszerzésnek, élményforrásoknak is. A gyerekekkel és a szülőkkel kötött megállapodások gyermekközpontúvá teszik a tanulás-tanítás folyamatát. Szabadságot és ezzel együtt felelősséget adnak bizonyos döntésekben mind a gyerekeknek, mind a szülőknek, ezzel érintetté válnak. A problémák- és a konfliktusok kezelésében a személyközi viszonyok, interakció-hangsúlyos megoldások válhatnak természetes gyakorlóterepévé a kooperatív együttműködésnek a szülő-gyerek - pedagógus kapcsolatában.

A műhelymunkák, workshopok illetve a hospitálások során lehetőséget kívánunk biztosítani a modell elemeinek pontos megismeréséhez, illetve segítséget nyújtunk az egyes elemek adaptációjához.

Veszprém, 2014. okt. 20.

Barták Péterné intézményvezető